Riigihalduse ministri käskkirja „Kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmiseks toetuse andmine“ seletuskiri

1. Sissejuhatus

Riigihalduse ministri käskkiri „Kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmiseks toetuse andmine“ (edaspidi käskkiri) kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõike 2 alusel.

Käskkirja eelnõu ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalarengu osakonna regionaalpoliitika talituse peaspetsialist Katrin Orgusaar (tel 5885 1383; e-post katrin.orgusaar@agri.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (tel 611 3549; e-post virge.aasa@fin.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud personali- ja õigusosakonna keeletoimetaja Sirje Lilover (tel 611 3638; sirje.lilover@fin.ee).

2. Eelnõu sisu

1.peatükk. Üldsätted

Käskkirjaga reguleeritakse toetuse andmist Eesti riigi eelarvestrateegia tulemusvaldkonna „Tõhus riik“ programmi „Regionaalpoliitika“ meetme „Regionaalareng“ tegevuse „Regionaalpoliitika, piirkondade ja piiriülese koostöö areng“ tulemuste saavutamiseks.

Käskkirjaga panustatakse Euroopa Liidu „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021-2027“ (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi 5 „Inimestele lähedasem Eesti“ mõlema erieesmärgi tulemuste saavutamisse (käskkirja eelarve kajastub meetmete nimekirjas erieesmärgi 2 „Tervikliku ja kaasava sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnaalase kohaliku arengu, kultuuri, looduspärandi, säästva turismi ja julgeoleku soodustamine mujal kui linnapiirkondades“ all).

Toetuse andmisele ei kohaldu riigiabi reeglid, sest toetatavad tegevused ei ole majandustegevus. Toetatakse kohalike omavalitsuste suutlikkust töötada välja maakonna arengustrateegiaid, algatada ja viia edukalt läbi projekte ning tõsta avalike teenuste kvaliteeti. Tegevused kuuluvad kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 ja § 37^3 kohaselt omavalitsuste pädevusse ning on seetõttu tihedalt seotud avaliku võimu teostamisega. Samuti ei anta teisel tasandil ettevõtetele eelist, sest teenuste ostmiseks korraldatakse riigihange või tagatakse teenuse ostmine turuhinnaga muul moel, tavaliselt võrdlevate pakkumiste võtmisega.

2. peatükk. Rakendusasutus, rakendusüksus ja elluviija

Rakendusasutus on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium (edaspidi *rakendusasutus*) ja rakendusüksus on Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *rakendusüksus*). Riigi Tugiteenuste Keskus on Rahandusministeeriumi valitsemisalasse kuuluv valitsusasutus. Riigi Tugiteenuste Keskus osutab keskvalitsuse asutustele keskselt teenuseid ja täidab Euroopa Liidu struktuurivahendite ja piiriüleste programmide rakendusüksuse ning korraldus- ja makseasutuse funktsiooni.

Tegevuste elluviija ülesandeid täidab Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kohalike omavalitsuste ja regionaalhalduse poliitika eest vastutav osakond (edaspidi *elluviija*).

3. peatükk. Toetuse andmise eesmärk

Toetuse andmise eesmärk on suurendada kohaliku ja regionaalse tasandi võimekust kavandada piirkondlikku arengut, kavandada ja viia ellu maakonna arengustrateegia ja kohaliku omavalitsuse arengukava eesmärke ning korraldada kvaliteetselt teenuste, elu- ja ettevõtluskeskkonna ning linnaruumi arengut.

Käskkirja rakendamisel arvestab elluviija horisontaalsete põhimõtetega ning tagab selle, et tegevuste rakendamine aitab kaasa riigikogu poolt 12. mail 2021. a vastu võetud „Riigi pikaajaline arengustrateegia „Eesti 2035““ (edaspidi „Eesti 2035“) aluspõhimõtete ja riigivalitsemise sihi alasihi „Eesti on inimesekeskne riik, kus poliitikakujundamine on koosloomeline ja inimesed saavad osaleda oluliste otsuste tegemisel. Avalikud teenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad sõltumata elukohast ning suurendavad inimeste heaolu ja turvalisust“ saavutamisele. Sihi saavutamist mõõdetakse „Eesti 2035“ tegevuskava näitajatega „KOVi teenustega rahulolu“, „Soolise võrdõiguslikkuse indeks“ ja „Ligipääsetavuse näitaja“. Rakenduskava tasandil jälgitakse meetmete kogumõju aluspõhimõtetele ja sihtidele tasakaalustatud regionaalset arengut, soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi, ligipääsetavust, keskkonna- ja kliimaeesmärke arvestavalt. Kõigi „Eesti 2035“ näitajate puhul esitatakse, kus vähegi võimalik, andmed ka vanuse, soo, rahvuse, haridustaseme ning piirkonna kaupa.

Kohaliku tasandi arendussuutlikkuse tugevdamine aitab kaasa toetusmeetmete, reformide ja poliitikameetmete edukale rakendamisele. Vajadust suurendada kohalike omavalitsuste suutlikkust on rõhutanud ka Euroopa Komisjon.

Euroopa Komisjoni töödokumendi „2019. aasta aruanne Eesti kohta“ kohaselt on Eestis suured piirkondlikud erinevused, mistõttu on suured ka erinevused üldise heaolu, sotsiaalse infrastruktuuri ja avalike teenuste vallas. Eesti kohalikud omavalitsused on silmitsi väljakutsega tagada avalike teenuste kättesaadavus, tõhusus ja kvaliteet. Raskused on eriti suured äärepiirkondade omavalitsustes. Suur piirkondlik erinevus Eestis tähendab, et riigi suutlikkus minna üle mudelile, mille puhul on lähenemisest saadav kasu ühtlasemalt jaotunud ja territoriaalselt tasakaalustatud, sõltub suurel määral sihtotstarbelistest investeeringutest ja konkreetsetest poliitikameetmetest, mis toetavad mahajäänud piirkondi. Euroopa Komisjoni „2019. aasta aruanne Eesti kohta“ kohaselt pärsib Integreeritud territoriaalsete arengustrateegiate (maakonna arengustrateegiate) rakendamist ka omavalitsuste ja piirkondlike asutuste ebapiisav suutlikkus, vähene rahaline sõltumatus ja üldiselt tagasihoidlik motivatsioon meelitada ligi investeeringuid ja luua töökohti. Aruande kohaselt peaks Eesti jätkama piirkonniti kohandatud strateegiate rakendamist, et lahendada piirkondadele eriomaseid probleeme.

„Regionaalpoliitika programmis 2022-2025“ tuuakse samuti välja, et suurendada tuleb kohalike omavalitsuste võimekust ning koostööd teenuste osutamisel ja regionaalses arendustegevuses.

Kohaliku ja regionaalse tasandi arendusvõimekuse tugevdamine aitab kaasa rakenduskava poliitikaeesmärgi 5 meetmete tulemuslikumale rakendamisele. Poliitikaeesmärk 5 raames toetatakse kohalike teenuste ja ettevõtluskeskkonna ning linnapiirkondade arendamise meetmeid. Kuna poliitikaeesmärgi nr 5 puhul põhinevad projektid maakonna arengustrateegiatel ning projektide valimise algatavad piirkonnad, tuleb toetada ja tugevdada kohalike omavalitsuste suutlikkust töötada välja asjakohased maakonna arengustrateegiad ning hinnata ja valida projekte. Teiseks on kohalikud omavalitsused ka kohaliku tasandi projektide elluviijad. Käskkirja raames rahastatavad tegevused aitavad tugevdada kohalike omavalitsuste

suutlikkust valmistada ette ja rakendada kvaliteetseid projekte ning kaasata kõiki vajalikke osapooli.

Kohalike avalike teenuste töövahendi juurutamine suurendab kohalike omavalitsuste suutlikkust osutada kvaliteetsemaid, ligipääsetavamaid teenuseid ja tagada kõigile elanikele (olenemata nende soost, vanusest, rahvusest või erivajadusest) võrdsed võimalused avalike teenuste tarbimiseks. Kohalike avalike teenuste töövahendi arendamise vajadus on välja toodud „Regionaalpoliitika programmis 2022-2025“, kus nähakse vajadust muuta rakendus igapäevaks tööriistaks kohalike omavalitsuste teenuste arendamisel ja omavalitsuste ülesannetega seotud poliitika kujundamisel. Kohalike avalike teenuste kvaliteet ja kättesaadavus on omavalitsuste lõikes ebaühtlane. Teenuste taseme, sh kvaliteedi ja kättesaadavuse kohta võrdlusinfo olemasolu aitab kaasa olukorra parandamise. Teenuste töövahendi arendamisega alustati eelmisel struktuurivahendite rahastusperioodil, kuid töövahend vajab täiendavate lisafunktsioonide väljaarendamist ja uuendamist.

Käskkirja raames rahastatavad tegevused koordineeritakse keskselt: koolitus- ja arendustegevused on kättesaadav kõigile olulistele osapooltele kohalikul ja piirkondlikul tasandil, samuti on kohalike avalike teenuste töövahend mõeldud kasutamiseks kõigile omavalitsustele.

Rakenduskava poliitikaeesmärgi 5 raames toetatakse lisaks kesksetele arendustegevustele määruse alusel avatud taotlusvoorude raames rakenduskava projektide paremaks ettevalmistamiseks vajalike uuringute ja analüüside tegemist. Kesksed arendustegevused ja avatud taotlusvoorud täiendavad üksteist ja on mõlemad suunatud arendusvõimekuse tugevdamisele.

4. peatükk. Sihtrühm

Sihtrühm on rühm, kellele käskkirja tegevused on suunatud, kelleni soovitakse infot viia ja kelle käitumist soovitakse mõjutada. Tegevused on suunatud eelkõige kohaliku ja regionaalse tasandi organisatsioonidele. Riigiasutuse ametnikele ja töötajatele on osalemine koolitus- ja arendustegevustes mõeldud peamiselt koos kohaliku tasandi sihtrühmaga, juhul kui käsitletakse teemasid, mis puudutavad kohaliku tasandi ja keskvalitsuse koostööd. Näiteks võib olla vajalik kaasata tegevustesse ministeeriumite, ülikoolide ja teadusasutuste töötajad või kutsuda kohalike omavalitsuste poliitikaid puudutavatele seminaridele osalema Riigikogu või Vabariigi Valituse liikmeid. Tegevusi mittetulundusühenduste suunal nähakse samuti koostöös kohalike omavalitsustega ja see võib puudutada näiteks teenuseid osutavaid või piirkonna elanikke esindavaid ühendusi, sh korteriühistuid ning nii riigi kui ka kohaliku tasandi sihtasutusi.

5. peatükk. Toetatavad tegevused

Käskkirja raames toetatakse kohaliku ja regionaalse tasandi arendusvõimekust läbi kolme tegevuse:

1. Koolitus- ja arendustegevused;

2. Eksperdirühmad;

3. Kohalike avalike teenuste tasemete töövahendi juurutamine.

Koolitus- ja arendustegevused võivad hõlmata väga erinevaid formaate nagu näiteks koolitusprogramm, töötuba, ekspertnõustamine, mentorlus, seminar, konverents jne. Ühte arenguprogrammi võivad olla põimitud erinevad formaadid. Koolitus- ja arenguprogrammide raames on kavas viia läbi nii lühema- kui pikemaajalisemaid tegevusi. Mitmest moodulist

koosnevad pikemad arenguprogrammid võimaldavad teemasid käsitleda süvitsi. Võimalikud teemad on näiteks ettevõtluskeskkonna arendamine, kohalike teenuste disain ja omavalitsusjuhtide arenguprogramm. Muuhulgas käsitletakse ka kohalike omavalitsuste jaoks olulisi küsimusi, mis on seotud soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise, sh ligipääsetavuse edendamise kohustusega. Lühemad koolitus- ja arendustegevuste formaadid võimaldavad anda suuremale sihtrühmale lühikese aja jooksul olulist infot. Näiteks on traditsiooniks saanud kord aastas toimuv kohalike omavalitsuste konverents, milles käsitletakse omavalitsusi puudutavaid kõige päevakajalisemaid teemasid. Samuti on käskkirja raames võimalik rakendada konsultante, kellele antakse ülesandeks mingis kindlas valdkonnas omavalitsuste nõustamine.

Eksperdirühm moodustatakse jooksvalt, kui tekib vajadus töötada välja lahendused sellistele strateegilistele küsimustele mis nõuavad riigi ja omavalitsuste koostööd. Küsimused peavad olema seotud kohaliku tasandi teenuste, elu- või ettevõtluskeskkonna parema korraldamisega sh võrdseid võimalusi edendaval moel. Ekspertrühma töö võib hõlmata erinevaid tegevusi, mis on vajalikud lahenduse väljatöötamiseks ning ka selle levitamiseks ja juurutamiseks omavalitsuste seas. See võib hõlmata näiteks ekspertrühma koosolekuid, mille kokkukutsumist ja administreerimist juhib ekspertrühma juht, lisaks uuringute ja analüüside tellimist ja kui lahendused on leitud, omavalitsuste nõustamist ja juhendamist. Vajadusel kaasatakse ekspertrühma töösse soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise, sh ligipääsetavuse eksperte.

Kohalike avalike teenuste tasemete töövahendi juurutamise raames toetatakse rakenduse „minu omavalitsus.ee“ edasiarendamist. See hõlmab erinevaid tegevusi omavalitsuste teenustasemete hindamiseks, sealhulgas andmete kogumine, kvaliteedi hindamine ja vajadusel parandamine; andmete analüüsimine; teenustasemete hindamise metoodika testimine ja edasiarendamine; juhendmaterjalide koostamine; konsultatsioone ja muid töövorme teenustasemete kohta info saamiseks ja levitamiseks. Samuti toetatakse teenustasemete veebirakenduse haldamist ja edasiarendamist.

6. peatükk. Toetatavate tegevuste elluviimise korraldus

Koolitus- ja arendustegevuste teemad otsustab rakendusasutus, võttes seejuures arvesse asjassepuutuvate uuringute tulemusi ja teiste teemaga seotud osapoolte arvamusi ja ettepanekuid. Elluviija RTK koolitus- ja arendustegevuste teenuseosutaja leidmiseks riigihanked, sõlmib hanke võitjaga lepingud ja jälgib lepingu täitmist.

Valdkonna eest vastutav minister kinnitab käskkirjaga ekspertrühma eesmärgi, oodatavad tulemused ja ajakava. Rakendusasutus juhendab eksperdirühma tööd sisuliselt. Ekspertrühma juht ja elluviija korraldavad koostöös ekspertrühma töö tehnilise poole.

Kohalike avalike teenuste tasemete töövahendi juurutamise tegevusi viivad ellu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kohalike omavalitsuste ja regionaalhalduse poliitika eest vastutava osakonna koosseisus töötavad spetsialistid. Põhiosa selle tegevuse eelarvest moodustab spetsialistide palgakulu, vajadusel ostab elluviija mõned abistavad tegevused (IT arendused, ürituste toitlustus, konsultanid jne) sisse riigihankega.

7. peatükk. Tulemused

Koolitus- ja arendustegevuste seireks kasutatakse rakenduskava väljundnäitajat „Uute arenguprogrammide arv“. Loendatakse uusi unikaalseid väljatöötatud arenguprogramme. Arenguprogramm on kindla teema ja suunitlusega ühe- või mitmepäevane koolitusprogramm, mis võib hõlmata erinevaid õppimise formaate nagu klassiruumi koolitus, töötuba, nõustamine,

konverents või muu. Kuna kõigi nende tegevuste jaoks tuleb üldjuhul korraldada riigihange, siis võib ka öelda, et indikaatori sihttase võrdub läbiviidud riigihangete arvuga. Indikaatori sihttase perioodi lõpuks on 20 programmi.

Koolitus- ja arendustegevuste seireks kasutatakse rakenduskava tulemusnäitajat „Arenguprogrammi läbinud osalejate arv (ametialase kompetentsi tõstmiseks)". Loetakse arenguprogrammi läbinud inimeste arvu kumulatiivselt. Arenguprogramm loetakse läbituks kui inimene on osalenud vähemalt 75% arenguprogrammi mahust. Kui sama inimene osaleb kahes erinevas programmis, siis loetakse ta ära kaks korda. Sarnane lähenemine oli ka perioodi 2014-2020 arenguprogrammidel. Eeldatakse, et ühes programmis osaleb keskmiselt 100 inimest. Sihttaseme arvutus: 20 arenguprogrammi x 100 osalejat = kokku 2000 osalejat. Selle näitaja osas peetakse arvestust osalejate kohta ka sugude põhiselt. See vajadus tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 lisast XVII, mille kohaselt tuleb elektrooniliselt säilitada näitajate andmeid ka soo põhiselt, kui see on kohaldatav.

Eksperdirühmade seireks kasutatakse projekti spetsiifilist väljundnäitajat „Eksperdirühmade arv", kus loetakse kokku eksperdirühmade arv. Indikaatori saab täidetuks lugeda kohe pärast eksperdirühma moodustamist. Tegemist on rakenduskava ja meetmete nimekirja välise näitajaga, mida seireks täiendavalt kasutatakse.

Eeldatavasti on perioodi lõpuks läbi viidud 1 eksperdirühm.

Kohalike avalike teenuste tasemete töövahendi juurutamise seireks kasutatakse rakenduskava väljundnäitajat „Integreeritud territoriaalse arengu projektid". Käskkirja tegevus loetakse ära ühe projektina (indikaatori sihttase perioodi lõpuks on 1). Samas prioriteetses suunas määruse „Toetuse andmise tingimused kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmiseks" alusel toetatavad projektid panustavad samasse näitajasse 91 projektiga. Vastavalt Euroopa Komisjoniga kooskõlastatud metoodikale loetakse projekti integreerituks kui see vastab vähemalt ühele järgmistest tingimustest:

a) see hõlmab erinevaid sektoreid (näiteks sotsiaal, majandus, keskkond);

b) see hõlmab erinevaid haldusterritooriume (näiteks omavalitsused);

c) projekt integreerib mitut tüüpi sidusrühmi (näiteks riigiasutused, erasektori osalejad, valitsusvälised organisatsioonid).

Kohalike avalike teenuste tasemete töövahendi juurutamise projekt vastab kõigile kolmele integreerituse tingimusele.

8. peatükk. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Abikõlblikkuse periood on kõigi tegevuste üleselt 1. november 2022 kuni 31. august 2029.

9. peatükk. Tegevuste eelarve ja osalustasu

Esitatud on rahastatavate tegevuste eelarve kooskõlas meetmete nimekirjaga. Käesoleva käskkirja tegevused EL eelarvega 1 500 000 eurot on meetmete nimekirjas tervikuna poliitikaeesmärgi „Inimestele lähedasem Eesti" erieesmärgi „Tervikliku ja kaasava sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnaalase kohaliku arengu, kultuuri, looduspärandi, säästva turismi ja julgeoleku soodustamine mujal kui linnapiirkondades" all. Ülejäänud „Kohalike omavalitsus parem suutlikkus" eelarvet (2 mln eurot) rakendatakse meetme määruse alusel läbi avatud taotlusvoorude. Määruse alusel rakendatavad tegevused jagunevad kahe erieesmärgi alla.

Erieesmärk	Sekkumine	Eelarve
tervikliku ja kaasava sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnaalase arengu, kultuuri, looduspärandi, säästva turismi ja julgeoleku soodustamine linnapiirkondades		41 716 000
	Ida-Viru linnapiirkondade taaselustamine	23 516 000
	Nutikad lahendused sh rohelahendused	12 000 000
	Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused	6 000 000
	Kohalike omavalitsuste parem suutlikkus	200 000
tervikliku ja kaasava sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnaalase kohaliku arengu, kultuuri, looduspärandi, säästva turismi ja julgeoleku soodustamine mujal kui linnapiirkondades		151 190 000
	Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond	83 890 000
	Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused	64 000 000
	Kohalike omavalitsuste parem suutlikkus	3 300 000

Tegevuste elluviimisel kavandatakse halduskoormuse ja eelarve jaotus aastate vahel ühtlaselt. Koolitus- ja arenguprogrammide läbiviijad leitakse riigihangetega. Selleks, et tagada koolitus- ja arendustegevustele registreerunute osalemine, on lubatud koolitus- ja arendustegevustes osalejatelt küsida osalustasu, näiteks toitlustus- või majutuskulude katteks. Elluviija korraldab laekunud osalustasude arvestuse ja osalustasu võrra on tegevustele antav toetus väikem.

10. peatükk. Kulude abikõlblikkus

Peatükis loetletakse tegevusteks vajalikud abikõlblikud kulud. Kõik tegevuste raames tehtavad kulud peavad olema suunatud toetuse andmise eesmärgi ja tulemuste saavutamisele.

Enamus kulusid on abikõlblikud kõigi kavandatavate tegevuste üleselt.

Abikõlblikud on koolitus- ja arendustegevuste läbiviijate (näiteks koolitajate, lektorite, konsultantide, ekspertide, mentorite jne) ning ekspertrühma juhi ja vajadusel ka selle liikmete personalikulud vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused" (edaspidi *ühendmäärus*) §-le 16. See tähendab, et abikõlblikud on palk proportsionaalselt projekti heaks töötatud ajaga; puhkusetasu; teenistusest või töölt vabastamise, töölepingu või teenistussuhte lõpetamise ja muud seadusest tulenevad hüvitised proportsionaalselt projekti kohase palgaga; seadusest tulenevad maksud ja maksed; seadusest tulenev lähetusega või töö- ja ametiülesande täitmisega seotud kulu; koolituskulu ning töötaja ja ametniku tervisekontrolli kulu proportsionaalselt projekti heaks töötatud ajaga. Üldjuhul nendele eksperdirühma liikmetele, kes on avaliku sektori töötajad, eksperdirühma

töös osalemise eest palka ei maksta. Erasektori osalejatele võib olla vajalik nende töö tasustamine.

Teiseks on abikõlblikud kõikvõimalike koolitus- ja arendustegevuste ning eksperdirühma töö korraldamise kulud ja nendega kaasnevad kulud nagu ruumide rent, toitlustus, majutus jne.

Abikõlblikud on uuringute, analüüside, ekspertiiside ja küsitluste läbiviimisega seotud kulud. Nende koostamine võib olla vajalik näiteks eksperdirühma või konsultantide töö jaoks või ka kohalike avalike tasemete töövahendi juurutamiseks. Kavandatud ei ole selliste uuringute ja analüüside teostamist, mille otseseks kasusaajaks on kindlad piirkondlikud või kohaliku tasandi organisatsioonid, et vältida dubleerimist avatud taotlusvoorudega.

Abikõlblikud on ka elluviijate personalikulud. Lisaks on abikõlblikud kaudsed kulud: koolitus- ja arendustegevuste ning eksperdirühmade puhul kuni 15% ühtse määra alusel ning minuomavalitsuse meeskonna puhul kuni 2,2% ühtse määra alusel arvutatuna otsestest personalikuludest. Minuomavalitsus meeskonna puhul kavandatakse kaudsete kulude raames tasuda töökoha infotehnoloogia kulud Riigi Infosüsteemide Keskusele ning muud kaudsed kulud kaetakse Rahandusministeeriumi üldisest eelarvest.

Erandina on kohalike avalike teenuste tasemete töövahendi juurutamise puhul abikõlblikud lisaks ka infotehnoloogiliste lahenduste kulud, sh rakenduse "minuomavalitsus.ee" arenduskulud ja tarkvara litsentside kulu või veebipõhiste tarkvaralahenduste teenustasud ning teenustasemete info kommunikeerimise kulud.

Lisaks loetletud kulukategooriatele on abikõlblik ka käibemaks, kui sellest ei ole võimalik maha arvata sisendkäibemaksu või käibemaksu tagasi taotleda ja seda ei hüvitata muul moel. Samuti on abikõlblik erisoodustusena käsitletav kulu.

Abikõlbmatud on ühendmääruse §-s 17 loetletud kulud. Lisaks on abikõlbmatud seadmete soetamise ja põhivara kulumisega seotud kulud ning muud kulud, mis ei ole kooskõlas rahastatavate tegevuste eesmärkidega.

11. peatükk. Toetuse maksmise tingimused ja kord

Peatükis viidatakse väljamaksete aluseks olevatele ühendmääruse sätetele.

Toetuse maksmine tegelike kulude alusel tähendab, et toetus makstakse välja pärast seda kui teenus või töö on tehtud ja kulu on täies ulatuses makstud. Ettemakseid toetusest ei hüvitata. Kaudsed kulud hüvitatakse ühtse määra alusel, arvestatuna otsestest personalikuludest, vastavalt ühendmääruse §-le 21.

12. peatükk. Elluviijate kohustused

Peatükis sätestatakse, et elluviijatele kohalduvad toetuse saajale sätestatud kohustused ja viidatakse asjakohastele ühendmääruse sätetele. Lisaks sellele peavad elluviijad kasutama toetust sihtotstarbeliselt, koostama ja esitama vajalikud aruanded ning järgima hankimisel riigihangete seadust.

13. peatükk. Tegevuste seire

Peatükis sätestatakse seirearuande esitamise kord. Seirearuanne esitatakse vähemalt kord aastas rakendusüksuse määratud tähtajaks struktuuritoetuste registri E-toetuse keskkonna kaudu, vajadusel ka sagedamini. Koolitustele registreerimiseks kasutatakse struktuuritoetuste registri sündmuste infosüsteemi (SIS), mis võimaldab esitada ja töödelda tegevuses osaleja andmeid ning projekti väljund- ja tulemusnäitajate andmeid.

14. peatükk. Finantskorrektsioonide tegemise alused ja kord

Peatükis viidatakse asjakohastele ÜSS2021_2027 sätetele. Finantskorrektsiooni otsuseid teeb rakendusüksus. Elluviija peab arvestama, et finantskorrektsiooni võrra väheneb projekti eelarve ning rakendusasutus teeb vajadusel vastava eelarve muudatuse ka toetuse andmise tingimuste käskkirjas.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamise aluseks on ÜSS2021_2027 ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused.

Eelnõu on kooskõlas järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

1) EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid
2) EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2021/1058, 24. juuni 2021, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi

4. Eelnõu mõjud

Rahastatavad tegevused mõjutavad otseselt Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021-2027 poliitikaeesmärk 5 „Inimestele lähedasem Eesti“ eesmärkide ja tulemuste saavutamist.

Rakenduskava koostamisel on hinnatud meetme mõju "ei kahjusta oluliselt" põhimõttele vastavalt ning olulist mõju keskkonnaeesmärkidele ei tuvastatud. Koolitusprogrammide ja nõustamise raames võidakse toetada keskkonna ja kliimamuutustega seonduvat õpet omavalitsustele ning see võib omada positiivset mõju ja aidata kaasa keskkonnaeesmärkide saavutamisele.

Rahastatavad tegevused on kooskõlas EL põhiõiguste hartas nimetatud põhiõigustega ja puuetega inimeste konventsiooni väärtustega.

1. Võrdsed võimalused, võrdõiguslikkus ja ligipääsetavus

Rahastatavad tegevused panustavad võrdsete võimaluste, võrdõiguslikkuse ja ligipääsetavuse edendamisse, käsitledes neid teemasid koolitus- ja arendustegevuste raames.

Koolitus- ja nõustamistegevuste korraldamisel arvestatakse erinevate vähemusrühmade vajadustega, näiteks sellega, et tegevused oleksid vajaduse korral ligipääsetavad ka puuetega inimestele või et nad saaksid koolitusel osaleda muul moel (näiteks interneti teel). Vajaduse korral korraldatakse koolitustel tõlge. Abikõlblike tegevuste juures on eraldi välja toodud, et ürituste korraldamisel on abikõlblikud ligipääsetavuse tagamisega seotud kulud ja invatranspordi kulu, suulise ja kirjaliku tõlke puhul on abikõlblik ka viipekeele, kirjutustõlke ja kirjeldustõlke kulu. Kohalike avalike teenuste tasemete töövahendi arendamine omab samuti positiivset mõju võrdsete võimaluste ja ligipääsetavuse teemadele, kuna rakendus võimaldab jälgida ligipääsetavuse olukorda erinevates omavalitsustes.

2. Regionaalareng

Meede panustab otseselt regionaalarengu eesmärkide saavutamisse. Meede omab positiivset mõju eri piirkondade omavalitsuste ja maakondlike organisatsioonide võimekusele kavandada teenuste, elu- ja ettevõtluskeskkonna arengut ning valmistada ette mõjusaid projekte. Tänu sellele saavad kohalikud teenused ja elukeskkond olema kvaliteetsemad, paraneb ettevõtluskeskkond ja tõuseb linnaruumi atraktiivsus. Meedet rakendatakse üle-eestiliselt, kuna kohaliku tasandi arendusvõimekus vajab tugevdamist kõigis Eesti piirkondades. Kui on vajalik mõnes piirkonnas teadmisi ja oskusi eraldi arendada, suunatakse koolitus- ja nõustamistegevused ainult sellele piirkonnale või arvestatakse koolitusprogrammide osalejate valikul piirkondliku jaotusega.

3. Keskkond ja kliima

Rahastatavad tegevused võivad omada positiivset mõju keskkonna ja kliima teemadele, kuna koolitusprogrammide ja nõustamise raames on võimalik toetada selle teemalist õpet ning koolitada omavalitsustes keskkonna ja kliima küsimustega tegelevaid spetsialiste. Kohalike avalike teenuste tasemete töövahendi arendamine omab samuti positiivset mõju keskkonna ja kliima teemadele, kuna rakenduse ühe osana hinnatakse omavalitsuste teenuste osutamise suutlikkust keskkonna ja kliima valdkonnas. See aitab saada senisest paremat ülevaadet iga omavalitsuse teenuste olukorrast ja arenguvõimalustest keskkonna ja kliima valdkonnas ja aitab selle pinnalt juhtida kohalikku arengut kestlikult.

<u>Rahastatavate tegevuste kooskõla üldiste valikukriteeriumitega</u>

1. Eelnõu kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele

Rahastatavad tegevused aitavad kaasa strateegia „Eesti 2035“ riigivalitsemise sihi „Eesti on inimesekeskne riik, kus poliitikakujundamine on koosloomeline ja inimesed saavad osaleda oluliste otsuste tegemisel. Avalikud teenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad sõltumata elukohast ning suurendavad inimeste heaolu ja turvalisust“ saavutamisele.

Rahastatavad tegevused on kooskõlas „Regionaalpoliitika programmi 2022-2025“ eesmärkidega ja aitavad kaasa kohalike omavalitsuste võimekuse ja kompetentside suurenemisele, samuti omavalitsuste vahelise koostöö ning kohaliku ja keskvalitsuse partnerluse tugevdamisele. Minuomavalitsus.ee portaali arendamine toetab omavalitsusi tagasiside ja võrreldava infoga nende olukorra kohta ning aitab neid läbi teadlikkuse suurendamise liikuda teenuste parandamise suunas üle Eesti.

Kõik kavandatavad tegevused aitavad kaasa meetme eesmärkide saavutamisele suurendada kohaliku ja regionaalse tasandi võimekust kavandada piirkondlikku arengut, kavandada ja viia ellu maakonna arengustrateegia ja kohaliku omavalitsuse arengukava eesmärke ning korraldada kvaliteetselt teenuste, elu- ja ettevõtluskeskkonna ning linnaruumi arengut.

2. Rahastatavate tegevuste põhjendatus

Kohalik arendusvõimekus vajab tugevdamist ja selle jaoks kavandatakse erinevaid koolitus- ja arenguprogramme ning nõustamisi. Ekspertrühma töö võimaldab leida lahendusi riigi ja omavalitsuste koostööd nõudvatele strateegilistele küsimustele. Rakenduse minuomavalitsus.ee arendamine annab omavalitsustele võimaluse oma teenuste olukorda teistega võrrelda ja parendada.

3. Rahastatavate tegevuste kuluefektiivsus

Planeeritud eelarve jagunemist erinevate tegevuste vahel on kirjeldatud käskkirja punktis 8. Eelarve kokkupanemisel on lähtutud SF perioodi 2014-2020 sarnaste tegevuste maksumusest.

5. Eelnõu kooskõlastamine ja avalik konsultatsioon

Käskkirja eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Riigikantseleile, Sotsiaalministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning Riigi Tugiteenuste Keskusele. Riigikantselei ja Keskkonnaministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta. Eesti Linnade ja Valdade Liit kommentaare ei esitanud. Sotsiaalministeerium ja Riigi Tugiteenuste Keskus esitasid oma kommentaarid mitteametlikult ja nende kommentaarid on arvesse võetud.